

ת"פ 60548/01/18 - מדינת ישראל נגד חננאל נתנאל זהר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 60548-01-18 מדינת ישראל נ' זהר

בפני בעניין: כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המאשימה

נגד

חננאל נתנאל זהר באמצעות עו"ד חיים הדיה

הנאשם

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירת ניסיון סחיטה באיומים.

בין הנאשם לבין יצחק בר אור (להלן: "בר אור") היה סכסוך כספי במסגרתו טען הנאשם כי בר אור חייב לו סכום של 120,000 ₪. לצורך גביית החוב פנה הנאשם ליצחק בוהדנא (להלן: "בוהדנא"), המוכר לשניים כדמות הקשורה לעולם עברייני שיש ביכולתו להטיל איימה על הבריות וביקש ממנו לסייע לו בגביית החוב מבר אור. בוהדנא אמר לנאשם כי יערוך פגישה עם בר אור, ולפגישה יצטרף גם אליהו נעים, המכונה "קוסם", דמות עבריינית נוספת המוכרת לצדדים.

ביום 21.3.17 סמוך לשעה 11:00 הגיעו בוהדנא, "קוסם" ואדם נוסף שזהותו לא ידועה סמוך לחנות של בר אור. בשעה 12:00 הגיע בר אור לחנות ופגש בשלושה. בוהדנא הציג את עצמו ואת האחרים לבר אור, שאל אותו מדוע אינו משלם את החוב לנאשם והתפתחה ביניהם שיחה שבמהלכה שטח בר אור לפני בוהדנא את טענותיו בנוגע לחוב.

בחלוף זמן קצר נפגשו בוהדנא ובר אור בשנית והחליטו להציג בפני הנאשם מצג שווא, לפיו בר אור העביר לבוהדנא המחאה לכיסוי החוב, ובתום המפגש השניים התחבקו.

באותו היום התקשר בר אור לנאשם ואמר לו כי ישלח לו המחאה על סך 120,000 ₪ מתוך כבוד לבוהדנא. כעבור זמן קצר קיבל הנאשם באמצעות שליח המחאה על הסכום האמור, משוכה מחשבונו של אייל אזולאי.

יומיים לאחר מכן פנה בוהדנא לנאשם וביקש ממנו במרמה תשלום עמלה על חלקו בגביית החוב מבר אור. הנאשם נתן לבוהדנא 11,000 ₪, ארבעה מכשירי טלפון חכמים חדשים מסוג אייפון 7 וגלקסי 7 ומכונת סוכר.

בהמשך הציג הנאשם את המחאה שקיבל לפירעון אך היא חזרה בשל היות החשבון מוגבל. בעקבות כך ביטל הנאשם את המחאה שנתן לבוהדנא, אך הטובין שנתן לו הנאשם תמורת גביית החוב נותרו אצל בוהדנא.

2. הצדדים הציגו הסדר דיוני לפיו כתב האישום תוקן, הוסכם כי הנאשם יודה במיוחס לו ויורשע. עוד הוסכם כי יוכן בעניינו של הנאשם תסקיר מבחן. לא נערך הסדר לעניין העונש.

3. תסקיר שירות מבחן מיום 12.6.19 מלמד כי הנאשם בן 31, רווק, גר עם הוריו ועובד כעצמאי בחדר כושר. הנאשם סיים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, ולאורך השנים חווה קשיים רבים בהתמדה בלימודים, הרבה להיעדר מבית הספר והציג יכולות נמוכות. הנאשם לא גויס לצה"ל וקיבל פטור מגיוס מסיבה שאינה ברורה. לאחר סיום הלימודים עבד בעבודות מזדמנות ובשלב מסוים רכש זיכיון למכירת טלפונים סלולאריים וניהל שתי חנויות. הסכסוך עם המתלונן הוא על רקע עסקים אלה. בשנת 2018 הנאשם מכר את החנויות, לא עבד במשך תקופה ולפני כשלושה חודשים פתח מכון כושר בבית שמש, יחד עם שותף, כשהוא אחראי על החלק הניהולי בעסק.

לפני שבע שנים התגלתה אצל הנאשם מחלת ניוון שרירים ולאורך השנים חלה התדרדרות איטית במצבו הפיזי, אשר הואצה בשנה וחצי האחרונות. כיום אין הנאשם מסוגל עוד ללכת על רגליו. הנאשם הציג אישורים לפיהם הוא זכאי למאה אחוזי נכות ולקצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח לאומי. הנאשם התקשה להעמיק בשיח עם קצינת המבחן על מחלתו ועל התלות הנלווית אליה וההתרשמות היא כי הוא טרם עיבד לעומק אובדן זה בחייו.

לנאשם אין הרשעות קודמות. הוא הביע צער וחרטה על התנהלותו באירוע. הנאשם תיאר כי לאור הסכסוך פנה למשטרה, הגיש תלונה והיא נסגרה, ניסה לפנות ליחידת ההונאה ולהגיע עם המתלונן להסדר, אולם פעולות אלה נכשלו והוא חש תסכול וחוסר אונים מולו, ואלה עמדו ברקע למעורבותו הפלילית. הנאשם הציג בפני שירות המבחן אישורים על תביעה שהגיש כנגד המתלונן ובה נפסקו לזכותו מאה ושמונים אלף ₪, אך לדבריו לא קיבל את כספו, מאחר והמתלונן הוכרז כפושט רגל.

קצינת המבחן התרשמה כי לנאשם קשיים ביכולת להסתגל ולשמור על יציבות במסגרות, ואובדן יכולותיו הפיזיות משפיע עליו גם הוא. כפיצוי על כך הוא משקיע רבות בעסקיו וכשאלה עומדים בסיכון, הוא נתקל בתחושות של חוסר אונים ותסכול עמוקים, עמם הוא מתקשה להתמודד והם מהווים גורמי סיכון. לצד האמור, התרשם שירות המבחן כי בדרך כלל הנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי ואינו בעל קווים עברייניים או אלימים מגובשים באישיותו. לפיכך, ולנוכח מצבו הפיזי, המליצה קצינת המבחן לגזור על הנאשם קנס כספי מוחשי ומאסר מותנה.

4. ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם שבין שישה לשמונה- עשר חודשי מאסר בפועל, וביקשה למקם את עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של מתחם העונש הולם ולגזור עליו שישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי וקנס ותמכה עמדתה בפסיקה. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה את הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם והודיעה כי המאשימה אינה עותרת לפיצוי של המתלונן בשל התנהלותו.

5. ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן וטען כי מדובר במקרה חריג בנסיבותיו, הן בשל כך שהנאשם הפך לקורבן באירוע, הן בשל מחלתו ומצבו הבריאותי המדרדר. ב"כ הנאשם הדגיש את עברו הנקי של הנאשם, את נטילת האחריות שלו על המעשים והחרטה שהביע ואת סיכויי הגבוהים לשיקום ולניהול אורח חיים נורמטיבי ללא מעורבות פלילית נוספת.

6. הנאשם בדברו האחרון, הביע צער על מעשיו, תיאר כי במועד הרלוונטי היה נתון תחת לחץ ואמר כי אינו עבריין.

מתחם העונש ההולם

7. עבירות הסחיטה באיומים נועדו להגן על הרצון החופשי של אדם, על שלווה נפשו וחירותו לקבל החלטות ביחס להתנהלותו האישית, ללא חשש. פגיעתה של העבירה במרקם חייהם של קורבנותיה קשה.

יפים לעניין זה דברי כב' השופט הנדל בע"פ 2042/10 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 24.5.10):

"תופעת הסחטנות הינה תופעה כעורה ופסולה. ההתנהגות הפסולה הנטועה בה היא בהטמעת חשש מתמיד בחיי הקורבן באופן המונע את המשך התנהלותו השגרתית. חובו לסחטן הינו מרכז עולמו, והחשש לו ולבני משפחתו הופך לעיסוק מרכזי. תופעה זו אינה אך תופעה חריגה בנוף, אלא נדמה ששולחת זרועותיה לכל עבר. יש בעבירה של סחיטה באיומים כדי לפגוע באושיות המשפט, עת עושה הסחטן דין לעצמו ומגייס לצורך כך אמצעים פסולים לשם הגשמת מבוקשו."

8. אין בעובדה כי באמצעות מעשה הסחיטה ביקש הנאשם לגבות חוב אמיתי שחב לו המתלונן כדי להפחית מחומרת המעשים. בהקשר זה נתתי דעתי כי לצורך גביית החוב בחר הנאשם, על פי עובדות כתב האישום המתוקן, לפנות לעבריינים מוכרים שיש ביכולתם להטיל אימה על הבריות. הוא הפעיל אחרים כדי לשפר את סיכויי ההצלחה של מעשי הסחיטה, ולא ביצע אותם בעצמו.

9. עם זאת, עובדות המקרה דנן הן חריגות ויוצאות דופן. סופם של המעשים הוא שהקורבן המיועד של העבירה לא נסחט ולא אוים אלא שהוא חבר יחד עם מי שהופעל על ידי הנאשם כדי לסחוט אותו, ויחד הם ביצעו עבירה שהנאשם היה הקורבן שלה. לא זו בלבד שתכלית העבירה שביצע הנאשם לא הושגה, אלא שהנאשם הוא היחיד שניזוק כתוצאה ממעשיו. בר אור, מי שהיה אמור להיות קורבן העבירה הפך לעבריין בעצמו, וכפי שעולה מתוך ראיות המאשימה לעונש, הוא נידון לאחרונה לשנים- עשר חודשי מאסר בפועל ולמאסר מותנה בגין מעשי סחיטה אחרים שעשה יחד עם בוהדנא (ת"פ (מחוזי ירושלים) 56247-06-17 מדינת ישראל נ' בר-אור (31.3.19)).

10. על אף האמור, יש לתת את הדעת על כך שעבירות הסחיטה באיומים הן כאלה שקל לבצען וקשה לחשוף אותן, שכן פעמים רבות, חוששים המתלוננים לפנות למשטרה. משכך, גוברת חשיבותם של שיקולי הרתעה כללית, (ראה ע"פ 5769/14 אלרואי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 20.9.15)). לפיכך ברגיל בעבירות אלה, של עשיית דין עצמי ושימוש בכוח הזרוע לשם גביית חובות יש לגזור עונשים משמעותיים ומרתיעים של מאסר מאחורי סורג ובריח. עם זאת, בשל חריגותן של נסיבות מקרה זה, יש לקבוע מתחם עונש הולם נמוך במידה רבה.

11. עיון בפסיקה מלמד, כי בגין עבירות מושלמות של סחיטה באיומים נגזרו, ככלל, עונשים שכללו רכיב מהותי של מאסר בפועל. במקרים מיוחדים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, ראו למשל רע"פ 356/14 **קפרוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 3.10.17); רע"פ 1729/07 **עטאנה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 7.6.07); רע"פ 8464/12 **דודיאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 25.11.12); רע"פ 6473/18 **טשלה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 6.11.18); עפ"ג (מרכז) 30719-04-14 **אבו אל ג'יעאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 6.9.15).

12. לנוכח האמור לעיל, מתחם העונש ההולם את העבירות שביצע הנאשם מתחיל במספר קצר של חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ומגיע עד לעשרה חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן ובמקרים המתאימים גם קנס.

העונש המתאים לנאשם

13. שקלתי לזכות הנאשם את גילו הצעיר יחסית ואת העובדה כי זו לו מעורבותו הראשונה בפלילים. הנאשם הודה במיוחס לו בשלב מוקדם יחסית של ההליך, ואף אני התרשמתי כי הודאתו מגלמת נטילת אחריות על מעשיו, שיש בה כדי להוות גורם מפחית סיכון להישנות התנהלות עבריינית.

14. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו מאופיין בקווים עברייניים באישיותו והוא מנהל, בדרך כלל, אורח חיים נורמטיבי. הגם שהנאשם מתקשה להתמיד במסגרות, לרבות מסגרות תעסוקה, ניכר כי הוא משקיע מאמץ רב בעבודותיו והיא מהווה עבורו מסגרת חשובה בחייו. אחת הראיות לכך היא העובדה כי הנאשם ממשיך לעבוד גם כעת, הגם ששעות ספורות ביום, חרף מחלתו, המאפשרת לו לקבל קצבת נכות מבלי לעבוד. אלה, לצד ההבנה של הנאשם את הפסול שבמעשיו, מבססים קיומה של אפשרות ממשית, כי הנאשם ישתקם וימשיך לנהל אורח חיים נורמטיבי, ומתפקד כמידת אפשרותו.

15. מצבו הבריאותי של הנאשם הוא נתון רב משקל בקביעת העונש המתאים לו. מחלתו של הנאשם היא קשה ובריאותו מדרדרת. הנאשם אינו יכול עוד להתנייד על רגליו והוא הגיע לאולם בית המשפט בעזרת קלנועית. מטבע הדברים הוא זקוק לסיוע פיזי בביצוע פעולות יומיומיות. המאשימה אינה חולקת על כך שיש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם, ואולם מובן כי מצבו הפיזי של הנאשם אינו מאפשר לו לרצות עבודות שירות ואף לא שירות לתועלת הציבור, כך שמשמעות הדברים היא גזירת עונש מאסר בפועל. עונש זה אינו הולם את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, יש בו החמרה יתרה ובלתי מוצדקת עם הנאשם, בפרט לנוכח ההידרדרות המתמדת במצבו הפיזי, שהיא, למרבה הצער, התפתחות צפויה וידועה מראש של מחלתו.

16. לנוכח האמור לעיל מצאתי כי שיקולי שיקום, יחד עם מצבו הבריאותי של הנאשם, מצדיקים לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם, באופן שהרכיב המוחשי המרכזי בגזר הדין יהא כספי ויבוא על חשבון משקל רכיב המאסר בעבודות שירות שאותו לא ניתן לגזור על הנאשם בשל מצבו הבריאותי.

17. אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 20,000 ₪ או חמישה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, הראשון עד ליום 1.9.19 והבאים עד ל- 1 בכל חודש עוקב. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו עמוד מלוא יתרת הקנס לפירעון מייד.

ב. שבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מהיום, שלא יעבור עבירה בה הורשע או עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע או עבירת איומים.

ג. חמישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מהיום, שלא יעבור עבירת אלימות נגד הגוף מסוג עוון.

18. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן.

19. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ב תמוז תשע"ט, 15 יולי 2019, במעמד הצדדים.